

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

CLASA PREGĂTITOARE

**Programă școlară
pentru disciplina**

COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Proiect propus pentru dezbatere

Februarie 2012

Notă de prezentare

1. Locul disciplinei Comunicare în limba română în noul plan de învățământ

Introducerea clasei pregătitoare, alături de clasa I și a II-a, în Ciclul achizițiilor fundamentale, a condus la revizuirea planului cadru și implicit a programelor școlare.

Disciplina **Comunicare în limba română** se înscrie în planul de învățământ în Aria curriculară **Limbă și comunicare**, alături de Limba modernă și opționalele specifice domeniului.

Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, cuprinse în Ciclul achizițiilor fundamentale, au repartizate între 5-7 ore/săptămână.

2. Coordonate ale schimbării

Programa de față își propune să înceapă structurarea comunicării orale și scrise, limitându-se pentru clasa pregătitoare la contextele uzuale, respectiv acelea în care se găsește cel mai frecvent copilul de această vârstă. Programa se centrează pe dezvoltarea competențelor de comunicare și sugerează o diversitate de activități prin care toate acestea se pot dezvolta. Competențele de comunicare vizate se referă la ascultarea de mesaje, exprimarea de mesaje orale, receptarea de mesaje scrise (lectură) și redactarea de text simplu.

În construcția comunicării sunt avute în vedere într-o manieră integrată sau corelată, limbajul verbal și limbajul nonverbal, vizual, corporal etc. Programa accentuează modelul comunicativ-funcțional și se acordă prioritate construirii comunicării într-o manieră sincretică, evitând analitismul tradițional. Sunt astfel ocolite noțiunile de gramatică tradițională, având în vedere că se învață mai întâi comunicarea. Elementele de gramatică reprezintă aspecte care au fost abstrase de specialiști din realitatea vie a comunicării. Ar fi nenatural să procedăm invers cu mințile unor elevi de clasă primară.

În urma dezvoltării competențelor de comunicare, elevul va avea următorul profil:

civilizat, sociabil, comunicativ, implicat, interesat, creativ;

- va înțelege că poate comunica, transmitând celor din imediata apropiere propriile gânduri, opinii, sentimente, într-un mod care să-l facă înțeles;
- va respecta regulile unui dialog civilizat;
- va descoperi că poate comunica folosind o multitudine de limbaje convenționale și neconvenționale;
- va reflecta la importanța comunicării în viața fiecăruia și se va apropia mai ușor de bogăția transmisă prin intermediul mesajelor scrise;
- va observa că prin intermediul comunicării se poate apropia de cei din jurul său, stabilind relații armonioase;
- va fi interesat să găsească soluții la diferite probleme prin intermediul comunicării, cărților, calculatorului;
- va cunoaște unde/cum găsește informațiile de care are nevoie;
- va descoperi plăcerea lecturii dintr-o carte, de pe iPad, de pe eBook sau orice alt suport, plăcerea de a merge la teatru, de a viziona un film.

3. Structura programei

Programa cuprinde:

competențele generale, ce se urmăresc a fi formate de-a lungul celor trei ani (clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a);

competențele specifice, deduse din competențele generale, care se formează pe durata unui an școlar;

exemple de activități de învățare;

sugestii metodologice.

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare variate**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise**
- 4. Redactarea de mesaje diverse, într-o varietate de situații de comunicare**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare pentru *Clasa Pregătitoare*

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare variate

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
1.1. Sesizarea semnificației globale a unui scurt text audiat	<p>Selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj. Realizarea unui desen pentru a indica despre ce este vorba în mesaj. Selectarea unui cuvânt dintr-un set de cuvinte/expresii spuse, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj. Oferirea de răspunsuri scurte la întrebarea: <i>Despre ce este vorba</i> (în acest fragment de poveste)? Oferirea de replici afirmative/negative la enunțuri scurte care testează înțelegerea globală. Îndeplinirea unor sarcini, instrucțiuni, adresate individual sau grupului (sarcini enunțate de adulți sau de alți copii). Formularea de răspunsuri la întrebări despre conținutul unui mesaj/ scurt text audiat. <i>*Reformularea unor mesaje.</i> Repovestirea unor secvențe preferate, dintr-un text audiat. Selectarea unor imagini potrivite conținutului unui text audiat. <i>*Recunoașterea „intrusului” dintr-un șir de cuvinte sau enunțuri spuse din aceeași categorie, sau pe aceeași temă.</i> Recunoașterea unor enunțuri care nu se potrivesc ca sens cu un mesaj audiat anterior. Participarea la jocuri de grup, ca urmare a înțelegerii regulilor jocului (ex.: <i>respectarea regulilor jocului „Șotron”</i>)</p>
1.2. Recunoașterea câtorva detalii dintr-un mesaj scurt, rostit clar și rar	<p>Numirea personajului/personajelor dintr-un fragment de poveste audiat. Oferirea de răspunsuri la cererea elementară de informații: <i>Cine? Ce? Unde? Cum?</i> Oferirea de replici afirmative/negative la enunțuri scurte care vizează diverse informații din text (ex. numele greșit al personajului, locul corect în care se petrece acțiunea). Indicarea prin semne (ridicarea unui deget/ a creionului etc.) pentru a selecta detaliul corect dintr-un set de enunțuri/ cuvinte. Îndeplinirea unei instrucțiuni simple: ex. <i>Mergi la tablă/ Deschide cartea/ Zâmbește colegului!</i></p>
1.3. Identificarea cuvintelor din enunțuri rostite	Indicarea cuvintelor percepute prin diferite

clar și rar	<p>semne: bătaii din palme, jetoane puse pe bancă, săritură etc. (ex. <i>Pune pe masă atâtea jetoane câte cuvinte ai auzit.</i>)</p> <p>Numărarea cuvintelor dintr-un enunț.</p> <p>Stabilirea poziției sau succesiunii cuvintelor din enunțuri orale.</p> <p>Dezvoltarea sau simplificarea unui enunț audiat, prin adăugarea sau scoaterea unui cuvânt.</p> <p>Punerea în corespondență a unui cuvânt rostit cu imaginea potrivită.</p>
1.4. Identificarea silabelor în cuvinte clar articulate	<p>Indicarea silabelor percepute prin diferite semne: ridicarea unui deget, a unui obiect sau prin mimică.</p> <p>Rostirea cuvintelor pe silabe, în jocuri, cântece sau numărători ritmate.</p> <p>Audierea unor înregistrări cu sunete din mediul înconjurător.</p> <p>Discriminarea sunetelor din natură și a sunetelor din cuvinte.</p> <p>Interpretarea unor cântece care conțin onomatopee.</p> <p><i>*Schimbarea sensului unui cuvânt, prin schimbarea unui sunet sau a unei silabe (var-far, cară-gară etc.)</i></p> <p><i>*Construirea de rime pornind de la cuvinte date.</i></p>
1.5. Sesizarea consoanei inițiale și finale și a vocalelor în silabe de două sunete	<p>Indicarea sunetelor percepute prin diferite semne – ridicarea unui deget, a unui obiect sau prin mimică de tipul folosirii buzelor pentru a mima vocala identificată</p> <p>Sortarea de jetoane reprezentând obiecte din mediul familiar, după diferite criterii (sunet inițial/final etc.)</p>
1.6. Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale simple	<p>Participarea la jocuri de rol de tipul vorbitor - ascultător, folosind păpuși pe deget, pe mână, marionete, măști etc.</p> <p>Audierea unor povești citite, înregistrate sau povestite de adulți sau copii.</p> <p>Participarea la activități de tipul „<i>tu ești ecoul meu</i>” (reproducerea unor mesaje formulate de adult sau copii)</p>

	<p>Participarea la activități de tipul „știrile zilei”, în care copiii ascultă întâmplări/evenimente povestite de copii sau adulți.</p> <p><i>*Vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni pentru copii.</i></p> <p><i>*Rezolvarea unor probleme la jocurile pe computer, în care instrucțiunile sunt oferite verbal.</i></p>
--	--

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
2.1. Articulația sunetelor și a silabelor în cuvinte	<p>Jocuri de dicție, frământări de limbă, cântece, numărători ritmate.</p> <p>Recitarea de poezii scurte.</p> <p>Reproducerea de ghicitori și enunțuri scurte.</p> <p>Jocuri de cuvinte (de tip Fazan, în care criteriul poate fi nu numai ultima silbă, ci și ultimul sunet).</p> <p>Formularea de enunțuri folosind cuvinte date.</p> <p>Rostirea cuvintelor cu prelungirea unor sunete stabilite anterior.</p> <p>Reglarea tonului, volumului și vitezei vorbirii, prin rostirea repetată a aceluiași enunț, cu schimbarea tonului, volumului sau vitezei vorbirii.</p> <p>Asocierea unor imagini cu animale sau alte obiecte, cu onomatopeele corespunzătoare.</p> <p>Descoperirea silabelor „intruse” (ex.: dublarea ultimei silabe din cuvânt).</p>
2.2. Articulația de enunțuri folosind accentul și intonația corespunzătoare intenției de comunicare	<p>Reproducerea unui mesaj scurt cu schimbarea intonației, în funcție de intenția de comunicare (aserțiune, întrebare, exclamație, supărare, bucurie etc.)</p> <p>Simularea unor situații care presupun verbalizarea unor trăiri diferite - jocuri de rol.</p> <p>Repovestirea unor fragmente din povești audiate, cu reproducerea intonației interpreților (cadrul didactic, actori etc.).</p> <p>Utilizarea formulelor specifice unor situații concrete de tipul: invitație, urare, prezentarea unor scuze etc., pentru a transmite intenții,</p>

	gânduri, sentimente etc.
2.3. Oferirea de informații referitoare la sine și la universul imediat, prin intermediul unor mesaje scurte	<p>Formularea de mesaje despre sine: nume, vârstă, adresă; despre familie, colegi, despre animalul preferat, despre culoarea preferată, despre mâncarea preferată etc.</p> <p>Formularea unei descrieri elementare (1-2 trăsături) a unui personaj de desen animat/banda desenată/ poveste cunoscută.</p> <p><i>*Formularea de descrieri/prezentări elementare ale unor activități, jocuri încheiate.</i></p> <p><i>*Utilizarea unui vocabular adecvat unui context de comunicare: meserii, mijloace de transport, insecte etc.</i></p> <p>Prezentarea unor evenimente semnificative din viața proprie.</p> <p>Repovestirea un text, respectând succesiunea momentelor prezentate.</p>
2.4. Participarea la dialoguri scurte, în situații de comunicare uzuală	<p>Exersarea unor formule de salut, de adresare, prezentare și solicitare, potrivite interlocutorului.</p> <p>Dialoguri în diferite contexte, reale sau simulate, pe teme de interes.</p> <p>Exersarea unor reguli de comunicare eficientă: vorbire pe rând, ascultare, păstrarea ideii- ex. „Spune și dă mai departe”, „Repetă și continuă”, „Statuile vorbitoare” etc.)</p> <p>Participarea la jocuri de rol: <i>La doctor, La telefon, În parc, La cumpărături, O zi în familie, Aniversări</i> etc.</p> <p><i>*Formularea de sarcini, instrucțiuni adresate colegilor.</i></p> <p>Solicitarea de informații suplimentare pentru clarificarea unor nelămuriri.</p> <p>Formularea, completarea de enunțuri care să conțină comparații sau distincții între obiecte familiare.</p>
2.5. Manifestarea interesului pentru exprimarea de idei în contexte uzuale	<p>Recunoașterea unui obiect, prin formularea de întrebări despre caracteristicile acestuia - joc de tipul „Cutiuța fermecată”</p>

3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
3.1. Recunoașterea câtorva cuvinte de bază scrise cu litere de tipar, din universul imediat	<p>Observarea etichetelor din clasă: plasate pe dulapuri, serare, deasupra cuierelor, pe coșulețe de plastic, nuiele sau carton (în care se depozitează diferite lucruri) etc.;</p> <p>etichetarea se realizează împreună cu copiii.</p> <p>Citirea globală a numelui scris cu litere de tipar pe dulăpior, la cuier, la colțul de</p>

	<p>prezentare al clasei, la responsabilități etc. Utilizarea jocurilor Loto cu diferite subiecte, Domino, Bingo, ce au cuvinte scrise sub imagine.</p> <p>Punerea în corespondență a unor cuvinte formate din 1-2 silabe cu imagini potrivite.</p> <p>Realizarea unor colecții de cuvinte utilizate frecvent: cuvinte scurte, familiare copiilor, care vor fi afișate în clasă.</p>
3.2. Desprinderea semnificației globale dintr-o suită de imagini care relatează întâmplări, fenomene, evenimente.	<p>Formularea de răspunsuri la întrebări: ex. <i>Despre ce este vorba?</i></p> <p>Formularea de răspunsuri ce presupun alegere multiplă: ex. <i>În prima imagine este Cenușăreasa sau Frumoasa din pădurea adormită?</i></p> <p>“Citirea” simbolurilor pentru vreme și a calendarului naturii.</p> <p><i>Lectura</i> după una sau mai multe ilustrații.</p> <p>Prezentarea de albume personale cu fotografii sau imagini</p>
3.3. Identificarea semnificației unor simboluri care transmit mesaje de necesitate imediată, din universul familiar.	<p>Discriminarea textului de imagini sau de alte simboluri.</p> <p>Identificarea semnificației unor simboluri întâlnite în situații cotidiene: M – Metrou, H - Spital, I - Informații, intrare, ieșire, farmacie, trecere de pietoni, semafor etc.</p> <p>Sortarea unor semne, simboluri grafice identice.</p> <p>Punerea în corespondență a imaginilor cu mesaje orale indicate.</p> <p>Codarea sau decodarea unor mesaje scrise (ex.: expunerea în clasă a unor panouri care prezintă: reguli de comportament, aniversări ale copiilor, mesaje ale copiilor sau ale cadrului didactic etc.)</p>
3.4. Manifestarea curiozității pentru decodarea semnificației mesajelor exprimate în limbaj vizual sau verbal, în contexte uzuale.	<p>Atingerea cărților.</p> <p>Răsfoirea de cărți în colțul amenajat cu o mini-biblioteca, în biblioteca școlii etc.</p> <p>Observarea cărților de diverse forme, dimensiuni, grosimi etc.</p> <p>Confecționarea de mini-cărți.</p> <p>Observarea amplasării imaginilor.</p> <p><i>*Observarea și stabilirea de asemănări și diferențe între diferite suporturi de lectură (ex.: carte de colorat, carte de povești cu ilustrații, carte ce conține doar text etc.)</i></p>

4. Redactarea de mesaje diverse, într-o varietate de situații de comunicare

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:	Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:

<p>4.1. Reproducerea unor mesaje simple, în contexte uzuale de comunicare.</p>	<p>Confecționarea de felicitări și bilețele cu litere mari de tipar rupte sau decupate din reviste, ziare etc.; învățatoarea va comunica mesajul ce trebuie scris: ex.- <i>Pe felicitare vom scrie 1 Martie.</i></p>
<p>4.2. Trasarea conturilor literelor prin intermediul unei varietăți de materiale.</p>	<p>Construirea literelor din șenile, plastilină, pastă Fimo, “fir” de hârtie creponată sau hârtie reciclată răsucită etc.</p> <p>Scrierea în nisip sau pe pământ a unor litere, modele liniare, simboluri (folosind diferite instrumente: bețișor, deget, stropitoare de jucărie etc.)</p> <p>Realizarea unui alfabetar prin desenarea „chipului literei”.</p> <p>Pipăirea literelor din plastic sau tipărite în relief pe diferite suporturi.</p> <p>Exersarea musculaturii fine a mâinii și a coordonării mișcărilor prin colorare, hașurare în interiorul unui contur, înșirare de mărgel, modelarea plastilinei, ruperea hârtiei după un contur etc.</p> <p>Trasarea de litere mari de tipar după contur dat sau prin unirea punctelor, folosind instrumente diferite de scris (pensulă, carioca, creioane colorate, stilou etc.)</p> <p>Jocuri de tip labirint.</p> <p>Realizarea unor lucrări plastice, decorative, utilizând instrumente de scris diferite.</p> <p>Poziționarea corectă a suportului de scriere, în raport cu propriul corp.</p> <p>Orientarea spațială în spațiul scrierii, prin joc: sus, jos, dreapta, stânga, deasupra, dedesubt etc.</p> <p>Transcrierea prin „fotografiere vizuală” a unor cuvinte cu semnificație pentru copii: numele părinților, fraților, bunicilor etc.</p>
<p>4.3. Exprimarea de idei și sentimente prin intermediul limbajelor neconvenționale.</p>	<p><i>Scrierea</i> de bilețele cu mesaje diverse, folosind desene, simboluri inventate spontan etc.</p> <p>Exprimarea răspunsului la anumite întrebări cu ajutorul desenului sau prin simboluri: ex. <i>Cum putem arăta prin scris ce frumoasă e primăvara?</i></p> <p>Etichetarea originală a unor obiecte personale sau din mediul apropiat.</p> <p>Confecționarea unor mini-cărți pe teme familiare, în care se vor folosi limbaje neconvenționale.</p> <p>Organizarea unui colț în clasă intitulat “<i>peretele vorbitor</i>” în care copiii să-și poată lăsa mesaje, să poată “scrie”</p>

	(desen, simbol) informații pe o temă aleasă de ei, gen proiect.
4.4. Manifestarea interesului pentru schimbul de mesaje scrise într-o varietate de limbaje.	<p>Organizarea de concursuri: ex. <i>Cine scrie cele mai multe lucruri despre câțelul din fața școlii</i></p> <p>Crearea de ecusoane personalizate (cu simboluri, cuvinte sau imagini).</p> <p>Crearea unui orar pe un cod de culori sau simboluri valabile pentru toți copiii.</p> <p>Completarea jurnalului clasei folosind desene, fotografii, simboluri</p> <p>Confecționarea unor mini-cărți cu imagini, desene, text scris, simboluri, pe teme familiare copiilor.</p> <p>Crearea de povestiri în grup, spuse și ilustrate de copii și scrise de adult.</p> <p><i>*Povești despre istoria scrisului de-a lungul timpului.</i></p>

Sugestii metodologice

Repere generale

Actuala programă intenționează să așeze în centrul preocupărilor cadrului didactic (și ale părinților!) dezvoltarea capacității copilului de a-și comunica propriile idei, opinii, gânduri și sentimente, într-un mod accesibil. Se urmărește apropierea copiilor de lumea cărților, de mijloacele de informare și nu în ultimul rând de ceilalți copii.

Ce conținuturi vom urmări în clasa pregătitoare?

Acte de vorbire: a saluta, a se prezenta și a prezenta pe cineva, a identifica un obiect, o persoană, a cere și a da informații, a formula o idee, ** a formula o solicitare*

Elemente de construcția comunicării

Literele mari de tipar; ** literele q, x, w*

** Litere mici de tipar*

Sunete specifice limbii materne

Simboluri uzuale din universul apropiat: metrou, intrare, ieșire, spital, trecere de pietoni etc.

Simboluri neconvenționale folosite în exprimarea scrisă